

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІКІ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І
ТОРГІВЛІ»**

КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор _____

проф. Рогоза М.Є.

«___» _____ 2015 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни «МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО»
для студентів підготовки бакалавра для студентів
напряму підготовки 6.030401 «Правознавство», 6.030401і
«Правознавство» / спеціальності 081 «Право»
Інституту економіки, управління та інформаційних
технологій, Інституту заочно-дистанційного навчання

ПОЛТАВА – 2015

Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Муніципальне право» для студентів підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство», 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» на 1, 2 семестр 2015 – 2016 н.р.

Укладач: *Козаченко Ю.А.* – старший викладач кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Робоча навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри правознавства
протокол № 11 від 30 червня 2016 р.
Зав. кафедри _____ проф. Г.В.Лаврик

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної групи з напряму підготовки / спеціальності
протокол № __ від ____ _____ 2016 р.
_____ проф. Г.В.Лаврик

ПОГОДЖЕНО

Методист 1 категорії
науково-навчального центру
_____ В.М. Забара
«__» _____ 2016 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни.....	6
Розділ 2. Розподіл навчального часу з навчальної дисципліни за семестрами і за видами занять згідно робочого навчального плану за фахом на навчальний рік.....	8
Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами занять.....	10
Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни.....	20
Розділ 5. Самостійна робота студентів.....	47
Розділ 6. Індивідуально-консультативна робота.....	51
Розділ 7. Методики активізації процесу навчання.....	53
Розділ 8. Система поточного та підсумкового контролю.....	54
Розділ 9. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю з дисципліни «Муніципальне право».....	68
Розділ 10. Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни «Муніципальне право».....	71
Розділ 11. Перелік джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури.....	72
Розділ 12. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки навчального процесу з навчальної дисципліни «Муніципальне право».....	81

ВСТУП

Вивчення дисципліна «Муніципальне право» має важливе значення для підготовки майбутніх юристів, оскільки сприяє розширенню загального та професійного світогляду, допомагає оволодіти методикою аналізу структурно-функціональної та компетенційної специфіки органів місцевого самоврядування, розуміти особливості муніципальної системи України, організаційно-правові моделі муніципального управління, особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування, види та підстави муніципально-правової відповідальності, засади правового регулювання муніципальної служби. Вивчення муніципального права озброює майбутніх юристів конкретними знаннями щодо залучення широких мас населення до ефективного будівництва громадянського суспільства та успішної розбудови правової держави, підвищення добробуту населення, забезпечення реалізації їхніх прав і свобод на місцевому рівні, зміцнення економічної, соціальної, культурної і духовної інфраструктури українського суспільства, спрямованої на консолідацію української нації.

Предметом навчальної дисципліни «Муніципальне право» є суспільні відносини у сфері місцевого самоврядування, тобто пов'язані з виникненням і здійсненням місцевого самоврядування на конституційно-правовій основі; з організацію, формами та гарантіями місцевого самоврядування; з реалізацією компетенції муніципальних органів.

Мета вивчення муніципального права - формування у студентів цілісного бачення процесів становлення, розвитку й організації місцевого самоврядування в Україні.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» є:

- ознайомлення студентів з основними положеннями законодавства України з місцевого самоврядування;
- сприяння глибокому засвоєнню змісту правових актів, стимулювання до самостійної роботи з ними;
- ознайомлення з системою місцевого самоврядування і аналіз правового статусу її складових елементів;
- застосування теоретичних положень на практиці;

- формування чіткого уявлення про роль функціонування територіальної громади на засадах самостійності та автономності з метою ефективного вирішення нею питань місцевого значення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» студенти повинні:

- **знати** поняття муніципального права та місцевого самоврядування; конституційно-правові основи місцевого самоврядування та основні тенденції розвитку місцевого самоврядування; системно-структурну організацію місцевого самоврядування в Україні; правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин; особливості реалізації прав і свобод людини в місцевому самоврядуванні; порядок функціонування органів і посадових осіб місцевого самоврядування; особливості реалізації повноважень органів і посадових осіб місцевого самоврядування у різних сферах суспільного життя; і основні гарантії, поняття та види відповідальності у системі місцевого самоврядування; сутність і зміст міжнародних стандартів місцевого самоврядування; концептуальні засади міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.

- **вміти** використовувати отримані знання щодо організації муніципальної влади й користуватися організаційно-управлінським інструментарієм при вирішенні професійних завдань; орієнтуватися в системі законодавчих та локальних правових актів, що регламентують суспільні відносини у галузі муніципального права, правильно його застосовувати у практичній діяльності; набути навичок аналізу і коментування нормативно-правових актів, які регулюють питання організації та діяльності органів місцевого самоврядування, визначати шляхи їх вдосконалення; визначати напрямки розвитку самоврядних інституцій в Україні, вести науковий пошук нових форм і методів організації місцевого самоврядування.

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1.1. Загальна характеристика навчальної дисципліни
для студентів підготовки бакалавра напряму підготовки
6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Навчально-організаційна структура дисципліни	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 3,5 кредити	Варіативна у відповідності до навчального плану Семестр: денна – 3-ий , заочна – 4-ий
Кількість змістових модулів: денна – 3 , заочна – 3	Форма теоретичної та практичної підготовки, год.: теоретична підготовка – 54/14 год. , із них: денна – 20 год. – лекц., 34 год. – семінар.; заочна – 6 год. – лекц., 8 год. – практи.
Загальна кількість годин денна – 126 год. , заочна – 126 год.	Самостійна позааудиторна робота, год.: денна – 58 год. , заочна – 112 год.
Кількість годин на тиждень: денна – 7 год./тиждень , у т.ч. аудиторних – 3 год./тиждень	Індивідуальні навчально-дослідні завдання (проекти), год.: денна – 14 год. заочна – –
	Вид контролю: денна – залік ; заочна – залік

Таблиця 1.2. Загальна характеристика навчальної дисципліни
для студентів підготовки бакалавра напряму підготовки
6.030401і «Правознавство» /спеціальності 081 «Право»

Навчально-організаційна структура дисципліни	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 3,5 кредити	Варіативна у відповідності до навчального плану Семестр: денна – 7-ий , заочна – 4-ий
Кількість змістових модулів: денна – 3 , заочна – 3	Форма теоретичної та практичної підготовки, год.: теоретична підготовка – 48/12 год. , із них: денна – 18 год. – лекц., 30 год. – семінар.; заочна – 6 год. – лекц., 6 год. – практи.
Загальна кількість годин денна – 126 год. , заочна – 126 год.	Самостійна позааудиторна робота, год.: денна – 64 год. , заочна – 114 год.
Кількість годин на тиждень: денна – 7 год./тиждень , у т.ч. аудиторних – 3 год./тиждень	Індивідуальні навчально-дослідні завдання (проекти), год.: денна – 14 год. заочна – –
	Вид контролю: денна – залік ; заочна – залік

Таблиця 1.3. Загальна характеристика навчальної дисципліни для студентів Черкаського локального центру дистанційного навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Навчально-організаційна структура дисципліни	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 3,5 кредити	Варіативна у відповідності до навчального плану Семестр: дист. – 4-ий
Кількість змістових модулів: дист. – 3	Форма теоретичної та практичної підготовки, год.: теоретична підготовка – 12 год. , із них: дист. – 6 год. – лекц. , 6 год. – практик.
Загальна кількість годин дист. – 126 год.	Самостійна позааудиторна робота, год.: дист. – 114 год.
	Індивідуальні навчально-дослідні завдання (проекти), год.: дист. – –
	Вид контролю: дист. – залік

Таблиця 1.4. Загальна характеристика навчальної дисципліни для студентів підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» /спеціальності 081 «Право» (набору 2015 року)

Навчально-організаційна структура дисципліни	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 3 кредити	Варіативна у відповідності до навчального плану Семестр: денна – 3-ий , заочна – 4-ий
Кількість змістових модулів: денна – 3 , заочна – 3	Форма теоретичної та практичної підготовки, год.: теоретична підготовка – 36/14 год. , із них: денна – 20 год. – лекц. , 16 год. – семінар. ; заочна – 4 год. – лекц. , 6 год. – практик.
Загальна кількість годин денна – 90 год. , заочна – 90 год.	Самостійна позааудиторна робота, год.: денна – 54 год. , заочна – 80 год.
Кількість годин на тиждень: денна – 5 год./тиждень , у т.ч. аудиторних – 2 год./тиждень	Індивідуальні навчально-дослідні завдання (проекти), год.: денна – заочна –
	Вид контролю: денна – залік ; заочна – залік

Розділ 2. Розподіл навчального часу з навчальної дисципліни за семестрами і за видами занять згідно робочого навчального плану за фахом на навчальний рік

Таблиця 2.1. Розподіл годин з навчальної дисципліни за семестрами і за видами занять згідно робочого навчального плану підготовки бакалавра напрямку підготовки 6.030401 «Правознавство» /спеціальності 081 «Право»

Семестр	Вид заняття						ІМК (залік)	Екзамен	
	аудиторні					позааудиторні			
	лекційні	практичні	семінарські	лабораторні	разом	індивідуально-консультативна робота			самостійна робота студента
Денна форма навчання									
III	20	–	34	–	54	14	58	3	–
Заочна форма навчання									
IV	6	8	–	–	14	–	112	+	–

Таблиця 2.2. Розподіл годин з навчальної дисципліни за семестрами і за видами занять згідно робочого навчального плану підготовки бакалавра напрямку підготовки 6.030401 «Правознавство» /спеціальності 081 «Право»

Семестр	Вид заняття						ІМК (залік)	Екзамен	
	аудиторні					позааудиторні			
	лекційні	практичні	семінарські	лабораторні	разом	індивідуально-консультативна робота			самостійна робота студента
Денна форма навчання									
УІІ	18	–	30	–	48	14	64	7	–
Заочна форма навчання									
IV	6	6	–	–	12	–	114	+	–

Таблиця 2.3. Розподіл годин з навчальної дисципліни за семестрами і за видами занять згідно робочого навчального плану підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» для студентів Черкаського локального центру дистанційного навчання

Семестр	Вид заняття						ІМК (залік)	Екзамен	
	аудиторні					позааудиторні			
	лекційні	практичні	семінарські	лабораторні	разом	індивідуально-консультативна робота			самостійна робота студента
Дистанційна форма навчання									
ІУ	6	6	–	–	12	–	114	+	–

Таблиця 2.4. Розподіл годин з навчальної дисципліни за семестрами і за видами занять згідно робочого навчального плану підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» (набору 2015 року)

Семестр	Вид заняття						ІМК (залік)	Екзамен	
	аудиторні					позааудиторні			
	лекційні	практичні	семінарські	лабораторні	разом	індивідуально-консультативна робота			самостійна робота студента
Денна форма навчання									
ІІІ	20	–	16	–	36	–	54	3	–
Заочна форма навчання									
ІУ	4	6	–	–	10	–	80	+	–

Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами занять

Таблиця 3.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Муніципальне право» для студентів денної форми навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство», 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять					
		разом	аудиторні			позааудиторні	
			лекцій	семінарські	практичні	індивідуально-консультативна робота	самостійна робота

1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1 Муніципальне право і місцево самоврядування, їх становлення і розвиток (1 кредит)							
1	Муніципальне право як галузь права України	9	2	2	-	1	4
2	Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна	8	-	2	-	-	6
3	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	10	2	2	-	1	5
4	Місцеве самоврядування та державна влада в Україні	9	-	2	-	1	6
Загалом		36	4	8	-	3	21
Змістовий модуль II Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин (1,5 кредит)							
5	Територіальна громада як інститут муніципального права	8	2	2	-	1	3

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
6	Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України	8	2	2	-	1	3
7	Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування	7	2	2	-	1	2
8	Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради	5	-	2	-	1	2
9	Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	7	2	2	-	1	2
10	Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	7	-	4 (2)*	-	-	3 (5)
11	Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	7	2 (-)	2	-	1	2 (4)
12	Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	5	-	2 (-)	-	1	2(4)
Загалом		54	10 (8)	18 (14)	-	7	19 (25)
Змістовий модуль III.							
Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування (1 кредит)							
13	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	9	2	2	-	1	4
14	Гарантії та відповідальність у системі місцевого	10	2	2	-	1	5

1	2	3	4	5	6	7	8
	самоврядування як інститут муніципального права						
15	Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	10	2	2	-	1	5
16	Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України	7	-	2	-	1	4
Загалом		36	6	8	-	4	18
Разом із дисципліни		126	20 (18)	34 (30)	-	14	58 (64)

* – години, зазначені у дужках, стосуються студентів денної форми навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Таблиця 3.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Муніципальне право» для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право», для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право», для студентів Черкаського локального центру дистанційного навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять					
		разом	аудиторні			позааудиторні	
			лекції	семінарські	практичні	індивідуально-консультаційна робота	самостійна робота

1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1							
Муніципальне право і місцеве самоврядування, їх становлення і розвиток							
1	Муніципальне право	9	2	-	-	-	7

1	2	3	4	5	6	7	8
	як галузь права України						
2	Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна	8	-	-	-	-	8
3	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	10	-	-	2	-	8
4	Місцеве самоврядування та державна влада в Україні	9	-	-	-	-	9
Загалом		36	2	-	2	-	32
Змістовий модуль II							
Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин							
5	Територіальна громада як інститут муніципального права	8	2	-	-	-	6
6	Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України	8	-	-	2	-	6
7	Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування	7	-	-	-	-	7
8	Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради	5	-	-	-	-	5
9	Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	7	-	-	2 (-)*	-	5 (7)
10	Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	7	-	-	-	-	7
11	Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	7	-	-	-	-	7
12	Правовий статус органів місцевого самоврядування	5	-	-	-	-	5

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
	Автономної Республіки Крим						
Загалом		54	2	-	4 (2)	-	48 (50)
Змістовий модуль III.							
Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування							
13	Матеріально- фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	9	-	-	-	-	9
14	Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	10	2	-	-	-	8
15	Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	10	-	-	2	-	8
16	Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України	7	-	-	-	-	7
Загалом		36	2	-	2	-	32
Разом із дисципліни		126	6	-	8 (6)	-	112 (114)

* – години, зазначені у дужках, стосуються студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напрямку підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» та студентів Черкаського локального центру дистанційного навчання підготовки бакалавра напрямку підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право».

Таблиця 3.3. Тематичний план навчальної дисципліни «Муніципальне право» для студентів денної форми навчання підготовки бакалавра напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» (набору 2015-го року)

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять				
		разом	аудиторні			позааудиторні
			лекції	семінарські	практичні	індивідуально-консультативна робота

1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль I Муніципальне право і місцеве самоврядування, їх становлення і розвиток (0,5 кредиту)							
1	Муніципальне право як галузь права України	4	2	-	-	-	2
2	Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна	3	-	2	-	-	1
3	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	4	2	-	-	-	2
4	Місцеве самоврядування та державна влада в Україні	4	-	2	-	-	2
Загалом		15	4	4	-	-	7
Змістовий модуль II Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин (1,5 кредиту)							
5	Територіальна громада як інститут муніципального права	9	2	-	-	-	4
6	Місцеві ради – представницькі органи місцевого	9	2	2	-	-	3

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
	самоврядування України						
7	Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування	7	2	-	-	-	2
8	Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради	7	-	2	-	-	4
9	Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	7	2	-	-	-	4
10	Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	8	-	2	-	-	4
11	Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	7	2	-	-	-	4
12	Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	7	-	-	-	-	4
Загалом		45	10	6	-	-	29
Змістовий модуль III.							
Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування (1 кредит)							
13	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	7	2	-	-	-	5
14	Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	8	2	2	-	-	4

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
15	Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	8	2	2	-	-	4
16	Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України	7	-	2	-	-	5
Загалом		30	6	6	-	-	18
Разом із дисципліни		90	20	16	-	-	54

Таблиця 3.4. Тематичний план навчальної дисципліни «Муніципальне право» для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» (набору 2015-го року)

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять					
		разом	аудиторні			позааудиторні	
			лекції	семінарські	практичні	індивідуально-консультативна робота	самостійна робота

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Змістовий модуль 1							
Муніципальне право і місцеве самоврядування, їх становлення і розвиток							
1	Муніципальне право як галузь права України	4	2	-	-	-	2
2	Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна	3	-	-	-	-	3
3	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	4	-	-	-	-	4
4	Міське самоврядування та	4	-	-	-	-	4

1	2	3	4	5	6	7	8
	державна влада в Україні						
Загалом		15	2	-	-	-	13
Змістовий модуль II							
Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин							
5	Територіальна громада як інститут муніципального права	9	2	-	-	-	7
6	Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України	9	-	-	2	-	7
7	Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування	7	-	-	-	-	7
8	Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради	7	-	-	-	-	7
9	Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	7	-	-	-	-	7
10	Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	8	-	-	-	-	8
11	Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	7	-	-	-	-	7
12	Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	7	-	-	-	-	7
Загалом		45	2	-	2	-	41
Змістовий модуль III.							
Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування							
13	Матеріально-фінансова основа місцевого	7	-	-	-	-	7

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
	самоврядування як інститут муніципального права						
14	Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	8	-	-	2	-	6
15	Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	8	-	-	2	-	6
16	Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України	7	-	-	-	-	7
<i>Загалом</i>		30	-	-	4	-	26
<i>Разом із дисципліни</i>		90	4	-	6	-	80

Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни

Таблиця 4.1. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Муніципальне право», яка викладається для студентів денної форми навчання

Назва модуля (розділу), теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Навчально-методична література (номер за переліком)
1	2	3	4	5
Змістовий модуль І. Муніципальне право і місце самоврядування, їх становлення і розвиток				
<p>Лекція 1</p> <p>Тема: Муніципальне право як галузь права України</p> <p>1. Поняття, предмет, метод муніципального права</p> <p>2. Джерела муніципального права. Система муніципального права</p> <p>3. Муніципально-правові відносини</p>	2	<p>Семінарське заняття 1</p> <p>Тема: Муніципальне право як галузь права України</p> <p>1. Поняття, предмет, метод муніципального права</p> <p>2. Історія муніципального права України</p> <p>3. Джерела муніципального права. Статутне право.</p> <p>4. Система муніципального права, муніципально-правові норми та інститути, їх особливості.</p> <p>5. Муніципально-правові відносини: поняття, види, зміст.</p> <p>6. Роль муніципального права в процесі становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні.</p>	2	1, 16, 21, 29, 34, 35, 38, 39, 44, 45, 50, 62-65, 67, 68, 69, 75-78, 88, 91
<p>Лекція 2</p> <p>Тема: Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна</p> <p>1. Поняття, предмет та система науки муніципального права.</p> <p>2. Методологія та джерела науки муніципального права.</p> <p>3. Функції та завдання</p>	-	<p>Семінарське заняття 2</p> <p>Тема: Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна</p> <p>1. Поняття, предмет та система науки муніципального права.</p> <p>2. Методологія та джерела науки муніципального права.</p> <p>3. Функції та завдання науки муніципального права.</p> <p>4. Сучасні теорії місцевого самоврядування.</p>	2	1, 16, 62-65, 67, 68, 69, 75-80, 91

1	2	3	4	5
<p>науки муніципального права.</p> <p>4. Сучасні теорії місцевого самоврядування.</p>		<p>5. Муніципальне право як навчальна дисципліна: поняття, предмет, система.</p> <p>6. Місце муніципального права в системі навчальних дисциплін юридичного профілю.</p>		
<p>Лекція 3</p> <p>Тема: Конституційно-правові основи місцевого самоврядування</p> <p>1. Поняття місцевого самоврядування.</p> <p>2. Основні принципи місцевого самоврядування.</p> <p>3. Система місцевого самоврядування.</p> <p>4. Місце самоврядування і місцеві органи виконавчої влади</p>	2	<p>Семинарське заняття 3</p> <p>Тема: Конституційно-правові основи місцевого самоврядування</p> <p>1. Поняття місцевого самоврядування.</p> <p>2. Основні принципи місцевого самоврядування.</p> <p>3. Система місцевого самоврядування.</p> <p>4. Місце самоврядування і територіальна автономія.</p> <p>5. Місце самоврядування і міжнародно-правова регламентація його діяльності.</p> <p>6. Проблеми вдосконалення місцевого самоврядування у контексті конституційної реформи.</p>	2	1, 16, 44, 45, 50, 59, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 88, 95, 96
<p>Лекція 4</p> <p>Тема: Місце самоврядування та державна влада в Україні</p> <p>1. Місце самоврядування і місцеві органи виконавчої влади</p> <p>2. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування.</p> <p>3. Поняття та особливості муніципальної влади.</p> <p>4. Проблеми становлення муніципальної влади України.</p>	-	<p>Семинарське заняття 4</p> <p>Тема: Місце самоврядування та державна влада в Україні</p> <p>1. Місце самоврядування і місцеві органи виконавчої влади.</p> <p>2. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування</p> <p>3. Спільне та відмінне у правовій природі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади.</p> <p>4. Поняття та особливості муніципальної влади.</p> <p>5. Державна влада та актуальні проблеми становлення муніципальної влади України.</p>	2	1, 16, 44, 45, 62-65, 67-69, 71-73, 87, 95, 96
<p>Змістовий модуль II.</p> <p>Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин</p>				
<p>Лекція 5</p> <p>Тема: Територіальна громада як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття та ознаки територіальної громади.</p>	2	<p>Семинарське заняття 5</p> <p>Тема: Територіальна громада як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття та ознаки територіальної громади.</p>	2	1, 11, 13, 16, 17, 20, 24, 36, 47, 62-65, 66, 68, 70, 91,

1	2	3	4	5
2. Види територіальних громад. 3. Функції та повноваження територіальної громади. 4. Форми діяльності територіальної громади.		Правосуб'єктність територіальної громади. 2. Види територіальних громад. Відмінності між окремими видами територіальних громад. 3. Функції та повноваження територіальної громади. Виключні повноваження територіальної громади. 4. Форми волевиявлення територіальної громади: місцеві вибори, місцевий референдум, місцеві ініціативи та громадські слухання. 5. Особливості реалізації прав і свобод людини у місцевому самоврядуванні.		97
Лекція 6 Тема: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України 1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування та її правовий статус. 2. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості. 3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування. 4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.	2	Семінарське заняття 6 Тема: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України 1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування. 2. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування. 3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування. 4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування. 5. Структура місцевої ради. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради.	2	1, 16, 17, 23, 28, 32, 37, 62-65, 67-69, 82, 86, 92, 94
Лекція 7 Тема: Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування 1. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування. 2. Сесійна та комісійна	2	Семінарське заняття 7 Тема: Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування 1. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування. 2. Сесія – основна форма роботи ради як представницького органу, порядок її призначення	2	1, 16, 28, 32, 37, 54, 62-65, 67-69, 81, 86, 91, 93

1	2	3	4	5
<p>форми діяльності місцевих рад.</p> <p>3. Форми і методи роботи постійних (тимчасових) комісій місцевих рад.</p> <p>4. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.</p>		<p>та проведення. Акти місцевих рад.</p> <p>3. Форми і методи роботи постійних комісій місцевих рад.</p> <p>4. Форми й методи роботи тимчасових контрольних комісій рад.</p> <p>5. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.</p>		
<p>Лекція 8</p> <p>Тема: Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради</p> <p>1. Статус та функції сільських, селищних, міських голів.</p> <p>2. Повноваження сільського, селищного, міського голови</p> <p>3. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради.</p> <p>4. Повноваження голів районної, обласної, районної у місті ради</p>	-	<p>Семинарське заняття 8</p> <p>Тема: Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради</p> <p>1. Статус та функції сільських, селищних, міських голів.</p> <p>2. Повноваження сільського, селищного, міського голови</p> <p>3. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради.</p> <p>4. Повноваження голів районної, обласної, районної у місті ради.</p> <p>5. Статус голів міст Києва і Севастополя: специфіка статусу, повноваження.</p>	2	1, 14, 16, 17, 48, 49, 53, 62-65, 67-69, 94
<p>Лекція 9</p> <p>Тема: Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад</p> <p>1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>2. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні основні функції та повноваження.</p> <p>3. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>4. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.</p>	2	<p>Семинарське заняття 9</p> <p>Тема: Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад</p> <p>1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>2. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні функції та повноваження.</p> <p>3. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>4. Відділи та управління виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>5. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.</p> <p>6. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.</p>	2	1, 14, 16, 27, 36, 37, 40-42, 44, 45, 62-65, 67-69, 83, 87, 94
<p>Лекція 10</p> <p>Тема: Повноваження та</p>	-	<p>Семинарське заняття 10</p> <p>Тема: Повноваження та</p>	4(2)*	1, 5, 16, 62-65, 67-

1	2	3	4	5
<p>компетенція місцевого самоврядування: поняття та зміст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття компетенції та повноважень місцевого самоврядування. 2. Власні та делеговані повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування. 3. Повноваження у сфері управління комунальною власністю. 4. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері. 		<p>компетенція місцевого самоврядування: поняття та зміст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування: власні, делеговані, виключні. 2. Повноваження у сфері управління комунальною власністю. 3. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері. 4. Повноваження по забезпеченню законності, правопорядку, охороні прав, свобод і законних інтересів громадян. 		69, 78, 90, 91
<p>Лекція 11 Тема: Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види органів самоорганізації населення. 2. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення. 3. Правовий статус муніципальних асоціацій України, їх види. 4. Реєстрація асоціацій та інших добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування. 	2 (-)	<p>Семінарське заняття 11 Тема: Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види органів самоорганізації населення. 2. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення. 3. Повноваження органів самоорганізації населення: власні та делеговані. 4. Склад органу самоорганізації населення та форми роботи. 5. Історія утворення муніципальних асоціацій України. 6. Порядок утворення асоціацій та інших добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування. 	2	1, 13, 16, 20, 62-65, 67-69
<p>Лекція 12 Тема: Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місцеве самоврядування Автономної Республіки Крим: особливості правового 	-	<p>Семінарське заняття 12 Тема: Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості правового регулювання органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим. 	2 (-)	1, 15, 16, 17, 53, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 91

1	2	3	4	5
<p>регулювання.</p> <p>2. Система органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.</p> <p>3. Повноваження місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим: власні та делеговані</p>		<p>2. Система органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.</p> <p>3. Повноваження місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим у соціально-культурній, економічній, адміністративній сферах.</p> <p>4. Проблеми конституційно-правового регулювання статусу органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим та їх функціонування.</p>		
<p>Змістовий модуль III.</p> <p>Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування</p>				
<p>Лекція 13</p> <p>Тема: Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування.</p> <p>2. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим.</p> <p>3. Поняття та система місцевих фінансів.</p>	2	<p>Семінарське заняття 13</p> <p>Тема: Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування.</p> <p>2. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим.</p> <p>3. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю.</p> <p>4. Поняття та система місцевих фінансів.</p> <p>5. Проблеми зростання матеріально-фінансової автономії місцевого самоврядування.</p>	2	<p>1-6, 16, 22, 29, 38, 62-65, 67-69, 84</p>
<p>Лекція 14</p> <p>Тема: Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p>	2	<p>Семінарське заняття 14</p> <p>Тема: Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система.</p>	2	<p>1, 16, 17, 29, 35, 38, 39, 43, 62-65, 67-69, 85, 86</p>

1	2	3	4	5
<p>1. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система.</p> <p>2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування.</p> <p>3. Поняття та види відповідальності у муніципальному праві.</p> <p>4. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування.</p>		<p>2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування.</p> <p>3. Поняття, ознаки і види відповідальності у муніципальному праві.</p> <p>4. Підстави муніципально-правової відповідальності та муніципально-правові санкції.</p> <p>5. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами.</p> <p>6. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування.</p>		
<p>Лекція 15 Тема: Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України</p> <p>1. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування.</p> <p>2. Європейська хартія місцевого самоврядування.</p> <p>3. Всесвітня декларація місцевого самоврядування.</p> <p>4. Особливості впровадження європейських стандартів у законодавство України.</p>	2	<p>Семінарське заняття 15 Тема: Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України</p> <p>1. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування.</p> <p>2. Європейська хартія місцевого самоврядування, відтворення її положень в Конституції та законодавстві України.</p> <p>3. Всесвітня декларація місцевого самоврядування.</p> <p>4. Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними громадами або органами влади.</p> <p>5. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу.</p> <p>6. Види муніципальних систем в зарубіжних країнах.</p>	2	16, 55-61, 62-65, 67-69, 75, 89
<p>Лекція 16 Тема: Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України</p> <p>1. Міжнародне</p>	-	<p>Семінарське заняття 16 Тема: Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України</p> <p>1. Концептуальні засади</p>	2	16, 55-61, 62-65, 67-69, 91

1	2	3	4	5
співробітництво органів місцевого самоврядування України: поняття, суб'єкт, об'єкт, правова природа. 2. Правовий статус організаційних структур, які займаються міжнародним співробітництвом. 3. Форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.		міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. 2. Суб'єктно-об'єктивний склад міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. 3. Правовий статус організаційних структур, які займаються міжнародним співробітництвом. 4. Форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. 5. Проблемні питання участі органів місцевого самоврядування України в міжнародному співробітництві.		

* – години, зазначені у дужках, стосуються студентів денної форми навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Таблиця 4.2. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Муніципальне право», яка викладається для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право», для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право», для студентів Черкаського локального центру дистанційного навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Назва модуля (розділу), теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Навчально-методична література (номер за переліком)
---	-------------	---	-------------	---

1	2	3	4	5
Змістовий модуль І. Муніципальне право і місце самоврядування, їх становлення і розвиток				
Лекція 1 Тема: Муніципальне право як галузь права	2		-	1, 16, 21, 29, 34, 35, 38, 39, 44,

1	2	3	4	5
<p align="center">України</p> <p>1. Поняття, предмет, метод муніципального права. 2. Джерела муніципального права. Система муніципального права. 3. Муніципально-правові відносини.</p>				45, 50, 62-65, 67, 68, 69, 75-78, 88, 91
<p align="center">Лекція 2</p> <p align="center">Тема: Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна</p> <p>1. Поняття, предмет та система науки муніципального права. 2. Методологія та джерела науки муніципального права. 3. Функції та завдання науки муніципального права. 4. Сучасні теорії місцевого самоврядування.</p>	-			1, 16, 62-65, 67, 68, 69, 75-80, 91
<p align="center">Лекція 3</p> <p align="center">Тема: Конституційно-правові основи місцевого самоврядування</p> <p>1. Поняття місцевого самоврядування. 2. Основні принципи місцевого самоврядування. 3. Система місцевого самоврядування. 4. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади</p>	-	<p align="center">Практичне заняття 1</p> <p align="center">Тема: Конституційно-правові основи місцевого самоврядування</p> <p>1. Поняття місцевого самоврядування. 2. Основні принципи місцевого самоврядування. 3. Система місцевого самоврядування. 4. Місцеве самоврядування і територіальна автономія. 5. Місцеве самоврядування і міжнародно-правова регламентація його діяльності. 6. Проблеми вдосконалення місцевого самоврядування у контексті конституційної реформи.</p>	2	1, 16, 44, 45, 50, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 88, 95, 96
<p align="center">Лекція 4</p> <p align="center">Тема: Місцеве самоврядування та державна влада в Україні</p> <p>1. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади 2. Повноваження органів державної влади у сфері</p>	-			1, 16, 44, 45, 62-65, 67-69, 71-73, 87, 95, 96

1	2	3	4	5
<p>місцевого самоврядування.</p> <p>3. Поняття та особливості муніципальної влади.</p> <p>4. Проблеми становлення муніципальної влади України.</p>				
<p>Змістовий модуль II.</p> <p>Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин</p>				
<p>Лекція 5</p> <p>Тема: Територіальна громада як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття та ознаки територіальної громади.</p> <p>2. Види територіальних громад.</p> <p>3. Функції та повноваження територіальної громади.</p> <p>4. Форми діяльності територіальної громади.</p>	2			1, 11, 13, 16, 17, 20, 24, 36, 47, 62-65, 66, 68, 70, 91, 97
<p>Лекція 6</p> <p>Тема: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України</p> <p>1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування та її правовий статус.</p> <p>2. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості.</p> <p>3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування.</p> <p>4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.</p>	-	<p>Практичне заняття 2</p> <p>Тема: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України</p> <p>1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування.</p> <p>2. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування.</p> <p>3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування.</p> <p>4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.</p> <p>5. Структура місцевої ради. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради.</p>	2	1, 16, 17, 23, 28, 32, 37, 62-65, 67-69, 82, 86, 92, 94
<p>Лекція 7</p> <p>Тема: Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування</p> <p>1. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів</p>	-			1, 16, 28, 32, 37, 54, 62-65, 67-69, 81, 86, 91, 93

1	2	3	4	5
<p>місцевого самоврядування.</p> <p>2. Сесійна та комісійна форми діяльності місцевих рад.</p> <p>3. Форми і методи роботи постійних (тимчасових) комісій місцевих рад.</p> <p>4. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.</p>				
<p>Лекція 8</p> <p>Тема: Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради</p> <p>1. Статус та функції сільських, селищних, міських голів.</p> <p>2. Повноваження сільського, селищного, міського голови</p> <p>3. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради.</p> <p>4. Повноваження голів районної, обласної, районної у місті ради</p>	-		-	1, 14, 16, 17, 48, 49, 53, 62-65, 67-69, 94
<p>Лекція 9</p> <p>Тема: Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад</p> <p>1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>2. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні основні функції та повноваження.</p> <p>3. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>4. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.</p>	-	<p>Практичне заняття 3</p> <p>Тема: Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад</p> <p>1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>2. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні функції та повноваження.</p> <p>3. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>4. Відділи та управління виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>5. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.</p> <p>6. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.</p>	2 (-)*	1, 14, 16, 27, 36, 37, 40-42, 44, 45, 62-65, 67-69, 83, 87, 94
<p>Лекція 10</p> <p>Тема: Повноваження та</p>	-		-	1, 16, 62-65, 67-69,

1	2	3	4	5
<p>компетенція місцевого самоврядування: поняття та зміст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття компетенції та повноважень місцевого самоврядування. 2. Власні та делеговані повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування. 3. Повноваження у сфері управління комунальною власністю. 4. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері. 				78, 90, 91
<p>Лекція 11 Тема: Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види органів самоорганізації населення. 2. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення. 3. Правовий статус муніципальних асоціацій України, їх види. 4. Реєстрація асоціацій та інших добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування. 	-		-	1, 13, 16, 20, 62-65, 67-69
<p>Лекція 12 Тема: Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місцеве самоврядування Автономної Республіки Крим: особливості правового регулювання. 2. Система органів 	-		-	1, 15, 16, 17, 53, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 91

1	2	3	4	5
<p>місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.</p> <p>3. Повноваження місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим: власні та делеговані</p>				
<p>Змістовий модуль III. Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування</p>				
<p>Лекція 13 Тема: Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування.</p> <p>2. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим.</p> <p>3. Поняття та система місцевих фінансів.</p>	-		-	<p>1-6, 16, 22, 29, 38, 62-65, 67-69, 84</p>
<p>Лекція 14 Тема: Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система.</p> <p>2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування.</p> <p>3. Поняття та види відповідальності у муніципальному праві.</p> <p>4. Порядок та підстави дострокового</p>	2		-	<p>1, 16, 17, 29, 35, 38, 39, 43, 62-65, 67-69, 85, 86</p>

1	2	3	4	5
припинення повноважень органів місцевого самоврядування.				
<p>Лекція 15</p> <p>Тема: Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України</p> <p>1. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування.</p> <p>2. Європейська хартія місцевого самоврядування.</p> <p>3. Всесвітня декларація місцевого самоврядування.</p> <p>4. Особливості впровадження європейських стандартів у законодавство України.</p>	-	<p>Практичне заняття 4</p> <p>Тема: Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України</p> <p>1. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування.</p> <p>2. Європейська хартія місцевого самоврядування, відтворення її положень в Конституції та законодавстві України.</p> <p>3. Всесвітня декларація місцевого самоврядування.</p> <p>4. Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними громадами або органами влади.</p> <p>5. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу.</p>	2	16, 55-61, 62-65, 67-69, 75, 89
<p>Лекція 16</p> <p>Тема: Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України</p> <p>1. Міжнародне співробітництво органів місцевого самоврядування України: поняття, суб'єкт, об'єкт, правова природа.</p> <p>2. Правовий статус організаційних структур, які займаються міжнародним співробітництвом</p> <p>3. Форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.</p>	-		-	16, 55-61, 62-65, 67-69, 91

* – години, зазначені у дужках, стосуються студентів заочної форми навчання напряму підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» та студентів Черкаського локального центру дистанційного навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право».

Таблиця 4.3. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Муніципальне право» для студентів денної форми навчання підготовки бакалавра на пряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» (набору 2015-го року)

Назва модуля (розділу), теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Навчально-методична література (номер за переліком)
1	2	3	4	5
Змістовий модуль I. Муніципальне право і місце самоврядування, їх становлення і розвиток				
<p>Лекція 1</p> <p>Тема: Муніципальне право як галузь права України</p> <p>1. Поняття, предмет, метод муніципального права</p> <p>2. Джерела муніципального права. Система муніципального права</p> <p>3. Муніципально-правові відносини</p>	2		-	1, 16, 21, 29, 34, 35, 38, 39, 44, 45, 50, 62-65, 67, 68, 69, 75-78, 88, 91
<p>Лекція 2</p> <p>Тема: Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна</p> <p>1. Поняття, предмет та система науки муніципального права.</p> <p>2. Методологія та джерела науки муніципального права.</p> <p>3. Функції та завдання науки муніципального права.</p> <p>4. Сучасні теорії місцевого самоврядування.</p>	-	<p>Семінарське заняття 1</p> <p>Тема: Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна</p> <p>1. Поняття, предмет та система науки муніципального права.</p> <p>2. Методологія та джерела науки муніципального права.</p> <p>3. Функції та завдання науки муніципального права.</p> <p>4. Сучасні теорії місцевого самоврядування.</p> <p>5. Муніципальне право як навчальна дисципліна: поняття, предмет, система.</p> <p>6. Місце муніципального права в системі навчальних дисциплін юридичного профілю.</p>	2	1, 16, 62-65, 67, 68, 69, 75-80, 91
<p>Лекція 3</p> <p>Тема: Конституційно-правові основи місцевого самоврядування</p> <p>1. Поняття місцевого</p>	2		-	1, 16, 44, 45, 50, 59, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 88,

1	2	3	4	5
самоврядування. 2. Основні принципи місцевого самоврядування. 3. Система місцевого самоврядування. 4. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади				95, 96
Лекція 4 Тема: Місцеве самоврядування та державна влада в Україні 1. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади 2. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування. 3. Поняття та особливості муніципальної влади. 4. Проблеми становлення муніципальної влади України.	-	Семінарське заняття 2 Тема: Місцеве самоврядування та державна влада в Україні 1. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади. 2. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування 3. Спільне та відмінне у правовій природі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. 4. Поняття та особливості муніципальної влади. 5. Державна влада та актуальні проблеми становлення муніципальної влади України.	2	1, 16, 44, 45, 62-65, 67-69, 71-73, 87, 95, 96
Змістовий модуль II. Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин				
Лекція 5 Тема: Територіальна громада як інститут муніципального права 1. Поняття та ознаки територіальної громади. 2. Види територіальних громад. 3. Функції та повноваження територіальної громади. 4. Форми діяльності територіальної громади.	2		-	1, 11, 13, 16, 17, 20, 24, 36, 47, 62-65, 66, 68, 70, 91, 97
Лекція 6 Тема: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України 1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування та її правовий статус.	2	Семінарське заняття 3 Тема: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України 1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування. 2. Правовий статус представницьких органів	2	1, 16, 17, 23, 28, 32, 37, 62-65, 67-69, 82, 86, 92, 94

1	2	3	4	5
2. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості. 3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування. 4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.		місцевого самоврядування. 3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування. 4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування. 5. Структура місцевої ради. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради.		
Лекція 7 Тема: Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування 1. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування. 2. Сесійна та комісійна форми діяльності місцевих рад. 3. Форми і методи роботи постійних (тимчасових) комісій місцевих рад. 4. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.	2			1, 16, 28, 32, 37, 54, 62-65, 67-69, 81, 86, 91, 93
Лекція 8 Тема: Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради 1. Статус та функції сільських, селищних, міських голів. 2. Повноваження сільського, селищного, міського голови 3. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради. 4. Повноваження голів районної, обласної, районної у місті ради	-	Семінарське заняття 4 Тема: Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради 1. Статус та функції сільських, селищних, міських голів. 2. Повноваження сільського, селищного, міського голови 3. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради. 4. Повноваження голів районної, обласної, районної у місті ради. 5. Статус голів міст Києва і Севастополя: специфіка статусу, повноваження.	2	1, 14, 16, 17, 48, 49, 53, 62-65, 67-69, 94
Лекція 9 Тема: Виконавчі органи	2			1, 14, 16, 27, 36, 37,

1	2	3	4	5
<p>сільських, селищних і міських рад</p> <p>1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>2. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні основні функції та повноваження.</p> <p>3. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад.</p> <p>4. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.</p>				40-42, 44, 45, 62-65, 67-69, 83, 87, 94
<p>Лекція 10</p> <p>Тема: Повноваження та компетенція місцевого самоврядування: поняття та зміст</p> <p>1. Поняття компетенції та повноважень місцевого самоврядування.</p> <p>2. Власні та делеговані повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування.</p> <p>3. Повноваження у сфері управління комунальною власністю.</p> <p>4. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері.</p>	-	<p>Семінарське заняття 5</p> <p>Тема: Повноваження та компетенція місцевого самоврядування: поняття та зміст</p> <p>1. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування: власні, делеговані, виключні.</p> <p>2. Повноваження у сфері управління комунальною власністю.</p> <p>3. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері.</p> <p>4. Повноваження по забезпеченню законності, правопорядку, охороні прав, свобод і законних інтересів громадян.</p>	2	1, 5, 16, 62-65, 67-69, 78, 90, 91
<p>Лекція 11</p> <p>Тема: Органи самоорганізації населення. Муниципальні асоціації в Україні</p> <p>1. Поняття та види органів самоорганізації населення.</p> <p>2. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення.</p> <p>3. Правовий статус муніципальних асоціацій України, їх види.</p> <p>4. Реєстрація асоціацій та</p>	2		-	1, 13, 16, 20, 62-65, 67-69

1	2	3	4	5
інших добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування.				
<p>Лекція 12 Тема: Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим</p> <p>1. Місцеве самоврядування Автономної Республіки Крим: особливості правового регулювання.</p> <p>2. Система органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.</p> <p>3. Повноваження місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим: власні та делеговані</p>	-		-	1, 15, 16, 17, 53, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 91
Змістовий модуль III. Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування				
<p>Лекція 13 Тема: Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>4. Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування.</p> <p>5. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим.</p> <p>6. Поняття та система місцевих фінансів.</p>	2			1-6, 16, 22, 29, 38, 62-65, 67-69, 84

1	2	3	4	5
<p>Лекція 14 Тема: Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття гарантії місцевого самоврядування та їх система. 2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування. 3. Поняття та види відповідальності у муніципальному праві. 4. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування. 	2	<p>Семінарське заняття 6 Тема: Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття гарантії місцевого самоврядування та їх система. 2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування. 3. Поняття, ознаки і види відповідальності у муніципальному праві. 4. Підстави муніципально-правової відповідальності та муніципально-правові санкції. 5. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами. 6. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування. 	2	1, 16, 17, 29, 35, 38, 39, 43, 62-65, 67-69, 85, 86
<p>Лекція 15 Тема: Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування. 2. Європейська хартія місцевого самоврядування. 3. Всесвітня декларація місцевого самоврядування. 4. Особливості впровадження європейських стандартів у законодавство України. 	2	<p>Семінарське заняття 7 Тема: Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування. 2. Європейська хартія місцевого самоврядування, відтворення її положень в Конституції та законодавстві України. 3. Всесвітня декларація місцевого самоврядування. 4. Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними громадами або органами влади. 5. Стандарти місцевого самоврядування 	2	16, 55-61, 62-65, 67-69, 75, 89

1	2	3	4	5
		Європейського Союзу. 6. Види муніципальних систем в зарубіжних країнах.		
Лекція 16 Тема: Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України 1. Міжнародне співробітництво органів місцевого самоврядування України: поняття, суб'єкт, об'єкт, правова природа. 2. Правовий статус організаційних структур, які займаються міжнародним співробітництвом. 3. Форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.	-	Семінарське заняття 8 Тема: Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України 1. Концептуальні засади міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. 2. Суб'єктно-об'єктивний склад міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. 3. Правовий статус організаційних структур, які займаються міжнародним співробітництвом. 4. Форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. 5. Проблемні питання участі органів місцевого самоврядування України в міжнародному співробітництві.	2	16, 55-61, 62-65, 67-69, 91

Таблиця 4.4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Муніципальне право» для студентів заочної форми навчання підготовки бакалавра напрямку підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» набору 2015-го року)

Назва модуля (розділу), теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Навчально-методична література (номер за переліком)
1	2	3	4	5
Змістовий модуль І. Муніципальне право і місцеве самоврядування, їх становлення і розвиток				

1	2	3	4	5
<p>Лекція 1 Тема: Муніципальне право як галузь права України 1. Поняття, предмет, метод муніципального права 2. Джерела муніципального права. Система муніципального права 3. Муніципально-правові відносини</p>	2		-	1, 16, 21, 29, 34, 35, 38, 39, 44, 45, 50, 62-65, 67, 68, 69, 75-78, 88, 91
<p>Лекція 2 Тема: Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна 1. Поняття, предмет та система науки муніципального права. 2. Методологія та джерела науки муніципального права. 3. Функції та завдання науки муніципального права. 4. Сучасні теорії місцевого самоврядування.</p>	-		-	1, 16, 62-65, 67, 68, 69, 75-80, 91
<p>Лекція 3 Тема: Конституційно-правові основи місцевого самоврядування 1. Поняття місцевого самоврядування. 2. Основні принципи місцевого самоврядування. 3. Система місцевого самоврядування. 4. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади</p>	-		-	1, 16, 44, 45, 50, 59, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 88, 95, 96
<p>Лекція 4 Тема: Місцеве самоврядування та державна влада в Україні 1. Місцеве самоврядування і місцеві органи. виконавчої влади 2. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування. 3. Поняття та особливості</p>	-		-	1, 16, 44, 45, 62-65, 67-69, 71-73, 87, 95, 96

1	2	3	4	5
<p>муниципальної влади. 4. Проблеми становлення муниципальної влади України.</p>				
<p>Змістовий модуль II. Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин</p>				
<p>Лекція 5 Тема: Територіальна група як інститут муниципального права 1. Поняття та ознаки територіальної групи. 2. Види територіальних груп. 3. Функції та повноваження територіальної групи. 4. Форми діяльності територіальної групи.</p>	2		-	1, 11, 13, 16, 17, 20, 24, 36, 47, 62-65, 66, 68, 70, 91, 97
<p>Лекція 6 Тема: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України 1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування та її правовий статус. 2. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості. 3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування. 4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.</p>	-	<p>Практичне заняття 1 Тема: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України 1. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування. 2. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування. 3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування. 4. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування. 5. Структура місцевої ради. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради.</p>	2	1, 16, 17, 23, 28, 32, 37, 62-65, 67-69, 82, 86, 92, 94
<p>Лекція 7 Тема: Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування 1. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування. 2. Сесійна та комісійна форми діяльності місцевих</p>	-		-	1, 16, 28, 32, 37, 54, 62-65, 67- 69, 81, 86, 91, 93

1	2	3	4	5
<p>рад. 3. Форми і методи роботи постійних (тимчасових) комісій місцевих рад. 4. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.</p>				
<p>Лекція 8 Тема: Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради 1. Статус та функції сільських, селищних, міських голів. 2. Повноваження сільського, селищного, міського голови 3. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради. 4. Повноваження голів районної, обласної, районної у місті ради</p>	-	<p>Практичне заняття 2 Тема: Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради 1. Статус та функції сільських, селищних, міських голів. 2. Повноваження сільського, селищного, міського голови 3. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради. 4. Повноваження голів районної, обласної, районної у місті ради. 5. Статус голів міст Києва і Севастополя: специфіка статусу, повноваження.</p>	2	1, 14, 16, 17, 48, 49, 53, 62-65, 67-69, 94
<p>Лекція 9 Тема: Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад 1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад. 2. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні основні функції та повноваження. 3. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад. 4. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.</p>	-		-	1, 14, 16, 27, 36, 37, 40-42, 44, 45, 62-65, 67-69, 83, 87, 94
<p>Лекція 10 Тема: Повноваження та компетенція місцевого самоврядування: поняття та зміст 1. Поняття компетенції та повноважень місцевого самоврядування. 2. Власні та делеговані</p>	-		-	1, 5, 16, 62-65, 67-69, 78, 90, 91

1	2	3	4	5
<p>повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування.</p> <p>3. Повноваження у сфері управління комунальною власністю.</p> <p>4. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері.</p>				
<p>Лекція 11</p> <p>Тема: Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні</p> <p>1. Поняття та види органів самоорганізації населення.</p> <p>2. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення.</p> <p>3. Правовий статус муніципальних асоціацій України, їх види.</p> <p>4. Реєстрація асоціацій та інших добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування.</p>	-		-	1, 13, 16, 20, 62-65, 67-69
<p>Лекція 12</p> <p>Тема: Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим</p> <p>1. Місцеве самоврядування Автономної Республіки Крим: особливості правового регулювання.</p> <p>2. Система органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.</p> <p>3. Повноваження місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим:</p>	-		-	1, 15, 16, 17, 53, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 91

1	2	3	4	5
власні та делеговані				
Змістовий модуль III. Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування				
<p>Лекція 13 Тема: Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування. 2. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим. 3. Поняття та система місцевих фінансів.</p>	-		-	1-6, 16, 22, 29, 38, 62-65, 67-69, 84
<p>Лекція 14 Тема: Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система. 2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування. 3. Поняття та види відповідальності у муніципальному праві. 4. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування.</p>	-	<p>Практичне заняття 3 Тема: Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права</p> <p>1. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система. 2. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування. 3. Поняття, ознаки і види відповідальності у муніципальному праві. 4. Підстави муніципально-правової відповідальності та муніципально-правові санкції. 5. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами. 6. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування.</p>	2	1, 16, 17, 29, 35, 38, 39, 43, 62-65, 67-69, 85, 86
<p>Лекція 15 Тема: Міжнародні стандарти у системі місцевого</p>	-		-	16, 55-61, 62-65, 67-69, 75, 89

1	2	3	4	5
<p>самоврядування України 1. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування. 2. Європейська хартія місцевого самоврядування. 3. Всесвітня декларація місцевого самоврядування. 4. Особливості впровадження європейських стандартів у законодавство України.</p>				
<p>Лекція 16 Тема: Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України 1. Міжнародне співробітництво органів місцевого самоврядування України: поняття, суб'єкт, об'єкт, правова природа. 2. Правовий статус організаційних структур, які займаються міжнародним співробітництвом. 3. Форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.</p>	-		-	16, 55-61, 62-65, 67-69, 91

Розділ 5. Самостійна робота студентів

Таблиця 5. Технологічна карта самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Муніципальне право»

№ з/п	Назва розділу модуля, теми, з якої виносяться питання на самостійне опрацювання	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно	Література (порядковий номер за переліком)	Засоби контролю знань
1	2	3	4	5
Змістовий модуль I.				
Муніципальне право і місцеве самоврядування, їх становлення і розвиток				
1.	Муніципальне право як галузь права України	<ol style="list-style-type: none"> 1. Муніципальне право – право місцевого самоврядування. 2. Статут як джерело муніципального права. 3. Господарсько-правові норми: поняття і види. 4. Напрями вдосконалення муніципального законодавства. 	1, 16, 21, 29, 34, 35, 38, 39, 44, 45, 50, 62-65, 67, 68, 69, 75-78, 88, 91	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
2.	Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні теорії місцевого самоврядування. 2. Громадська (громадівська) теорія місцевого самоврядування. 3. Державна (державницька) теорія місцевого самоврядування. 4. Основні концепції щодо походження місцевого самоврядування у XX ст. 	1, 16, 62-65, 67, 68, 69, 75-80, 91	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
3.	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи місцевого самоврядування. 2. Принцип правової самостійності. Принцип організаційної самостійності. Принцип матеріально-фінансової самостійності. 3. Принцип територіальності. Принцип субсидарності. Принцип державної підтримки та гарантії. 	1, 16, 44, 45, 50, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 88, 95, 96	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
4.	Місьцеве самоврядування та державна влада в Україні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державна влада та актуальні проблеми становлення муніципальної влади України. 2. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування 	1, 16, 44, 45, 62-65, 67-69, 71-73, 87, 95, 96	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка

1	2	3	4	5
		спрямовані на: 1) правове регулювання організації та діяльності місцевого самоврядування; 2) забезпечення гарантій здійснення обов'язків органів державної влади в галузі місцевого самоврядування; 3) забезпечення фінансово-економічної бази місцевого самоврядування; 4) стосовно наділення органів місцевого самоврядування окремими державними повноваженнями; 5) щодо здійснення контролю за дотриманням законності в діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, захисту прав місцевого самоврядування.		робочих зошитів
Змістовий модуль II. Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин				
5.	Територіальна громада як інститут муніципального права	1. Вплив політико-адміністративних чинників на формування територіальних громад та розвиток стійких внутрішніх зв'язків їх членів. 2. Юридичний та фактичний статус територіальних громад в Україні. 3. Проблеми оптимізації територіальних громад. Порядок об'єднання територіальних громад. 4. Механізм реалізації муніципальних прав і обов'язків особи.	1, 11, 13, 16, 17, 20, 24, 36, 47, 62-65, 66, 68, 70, 91, 97	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
6.	Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України	1. Поняття місцевих рад як представницьких органів місцевого самоврядування. 2. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості. 3. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради.	1, 16, 17, 23, 28, 32, 37, 62-65, 67-69, 82, 86, 92, 94	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
7.	Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого	1. Сесійна та комісійна форми діяльності місцевих рад. 2. Акти місцевих рад. 3. Особливості нормотворчого	1, 16, 28, 32, 37, 54, 62-65, 67-69, 81, 86,	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на

1	2	3	4	5
	самоврядування	процесу в органах місцевого самоврядування.	91, 93	картках, перевірка робочих зошитів
8.	Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради	1. Статус сільських, селищних, міських голів: специфіка статусу, повноваження. 2. Статус голів районної, обласної, районної у місті ради: специфіка статусу, повноваження.	1, 14, 16, 17, 48, 49, 53, 62-65, 67-69, 94	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
9.	Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	1. Правові акти виконавчих органів рад. 2. Порядок підготовки, введення в дію, призупинення дії рішення виконкому, його скасування. 3. Поняття та ознаки муніципальної служби.	1, 14, 16, 27, 36, 37, 40-42, 44, 45, 62-65, 67-69, 83, 87, 94	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
10.	Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	1. Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища. 2. Повноваження у сфері соціального захисту населення. 3. Повноваження у галузі будівництва. 4. Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі зовнішньоекономічної діяльності.	1, 16, 62-65, 67-69, 78, 90, 91	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
11.	Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	1. Повноваження органів самоорганізації населення: власні та делеговані. 2. Склад органу самоорганізації населення. 3. Правовий статус муніципальних спілок України.	1, 13, 16, 20, 62-65, 67-69	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
12.	Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	1. Система органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим та особливості її правового регулювання. 2. Повноваження місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим у соціально-культурній, економічній, адміністративній сферах	1, 15, 16, 17, 53, 62-65, 67-69, 71-73, 79, 80, 91	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів

Змістовий модуль III.

1	2	3	4	5
Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування				
13.	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю. 2. Місцеві бюджети, особливості їх прибуткової та видаткової частин. 	1-6, 16, 22, 29, 38, 62-65, 67-69, 84	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
14.	Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Захист прав місцевого самоврядування в Конституційному Суді України. 2. Захист прав місцевого самоврядування в судах загальної юрисдикції. 3. Форми відповідальності у муніципальному праві. 	1, 16, 17, 29, 35, 38, 39, 43, 62-65, 67-69, 85, 86	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
15.	Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль Ради Європи у розробці міжнародних стандартів місцевого самоврядування. 2. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу та особливості їх впровадження у законодавство України. 3. Англосаксонська, континентальна й інші моделі організації публічної влади на місцях. 	16, 55-61, 62-65, 67-69, 75, 89	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів
16.	Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні неурядові організації та їх роль у становленні та розвитку міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України. 2. Проблемні питання участі органів місцевого самоврядування України в міжнародному співробітництві. 	16, 55-61, 62-65, 67-69, 91	Бліц-опитування, тестування, індивідуальні завдання на картках, перевірка робочих зошитів

Розділ 6. Індивідуально-консультативна робота

Важливою складовою самопідготовки студента є індивідуальні завдання. Індивідуальні завдання є однією з форм самостійної роботи студентів, яка передбачає створення диференційованих умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання опрацьовуються студентами самостійно під керівництвом викладача.

До тем додаються завдання двох рівнів – достатнього й високого. Завдання достатнього рівня складності носять аналітично-пошуковий характер. Їх виконання потребує ґрунтовних знань теми, вимагає застосування аналітичних здібностей. Спектр завдань достатнього рівня досить широкий: від розв'язання ситуаційних завдань до складення схем, таблиць за визначеною формою тощо. Більшість з них вимагає розгорнутої характеристики із залученням додаткової спеціальної літератури. Завдання високого рівня передбачають творчий підхід до виконання і вміння практичного застосування теоретичних знань. Це написання есе з визначеної теми, розв'язання правової ситуації з підготовкою аналітичної записки, і таке інше.

Індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом відповідно до його порядкового номера у списку академічної групи, залежно від обраного ним рівня складності.

Індивідуальні завдання носять науково-дослідний характер, що спонукає до якнайповнішої реалізації можливостей студентів, тому рекомендується тим з них, хто опанував базовий зміст навчальної програми і має здібності й інтерес до такої роботи. Ці завдання складають варіативну частину модуля і їх виконання заохочується додатковою сумою балів. Наприклад, протягом вивчення курсу студент може виконати одну індивідуальну науково-дослідну роботу.

Перелік індивідуальних завдань науково-дослідного характеру для самостійної роботи студентів:

1. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми.
2. Підготовка матеріалів власних досліджень до участі в науковій конференції.
3. Участь у роботі правничого дискусійного клубу «Феміда» (підготовка доповіді, участь у дебатах, оформлення стінгазети).
4. Участь у роботі наукового гуртка «In Jure» (підготовка та захист матеріалів наукового реферату на засіданні гуртка).
5. Підготовка публікації в наукових виданнях.

6. Оформлення сценарного плану дидактичної гри.
7. Індивідуальна науково-дослідна робота.
8. Вирішення (юридичний аналіз) ситуаційних завдань (задач).
9. Розроблення проектів документів:
  - проекту статуту територіальної громади;
  - проекту місцевої ініціативи;
  - проекту зборів (конференції) жителів за місцем проживання;
  - проекту рішення місцевої ради.

Розділ 7. Методики активізації процесу навчання

Інтенсифікація навчального процесу при викладанні дисципліни повинна здійснюватися на основі використання активних методів навчання, що дозволяє, вирішити проблему зростаючого інформаційного навантаження на студентів, поліпшити якість засвоєння ними вивченого матеріалу.

Під час викладання дисципліни широко використовуються такі методики активізації навчального процесу:

- проблемні лекції, які переважно спрямовані на висвітлення основних змін у законодавстві, проведення порівняльного аналізу вітчизняної моделі організації місцевого самоврядування із зарубіжним досвідом, виявлення основних причин виникнення негативних тенденцій й кризових явищ в муніципальній системі України та окреслення шляхів їх подолання, а також ознайомлення студентів з науковою дискусією, що відбувається в юридичній літературі навколо визначення тих чи інших категорій, явищ, процесів;
- міні-лекції, які проводяться переважно за допомогою розроблених структурно-логічних схем, які охоплюють основний зміст питання, що розглядається, у структурованому вигляді, що є найзручнішим та найефективнішим способом сприйняття студентами ємної інформації у короткі проміжки часу. Для наочного зображення структурно-логічних схем використовується мультимедійний проектор, ілюстративний матеріал (роздатковий, наприклад, нормативно-правові документи, зразки договорів, наказів тощо), дошка;
- робота в малих групах;
- презентація групою студентів розробленої ними теми, яка охоплює актуальні проблемні питання, з проведенням подальшої дискусії між іншими «малими групами», викладачем та експертами (яких визначає викладач), з тих питань, що виносяться на обговорення.

Розділ 8. Система поточного та підсумкового контролю

Таблиця 8.1. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Муніципальне право»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 8.2. Розподіл балів, що отримують студенти за результатами вивчення дисципліни «Муніципальне право» підготовки бакалавра напрямку підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Тема 1. Муніципальне право як галузь права України	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 2. Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Тема 3. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 4. Місцеве самоврядування та державна влада в Україні	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Модульна контрольна робота I		7
Тема 5. Територіальна громада як інститут муніципального права	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 6. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 7. Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 8. Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Тема 9. Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 10. Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	1. Відвідування семінарського заняття	0,5
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	6
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,5
	5. Тестування	0,5
	Разом	7,75
Тема 11. Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 12. Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Модульна контрольна робота II		12
Тема 13. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 14. Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для	0,25

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
	самостійного опрацювання	
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 15. Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 16. Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Модульна контрольна робота III		7
Підсумковий модульний контроль (залік)		
Разом за семестр		100

Таблиця 8.3. Розподіл балів, що отримують студенти за результатами вивчення дисципліни «Муніципальне право» підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Тема 1. Муніципальне право як галузь права України	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 2. Муніципальне право як наука і навчальна дисципліна	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Тема 3. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 4. Місцеве самоврядування та державна влада в Україні	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
	Модульна контрольна робота I	
Тема 5. Територіальна	1. Відвідування лекційного заняття	0,25

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
громада як інститут муніципального права	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 6. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
Разом	4,5	
Тема 7. Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
Разом	4,5	
Тема 8. Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Тема 9. Виконавчі органи	1. Відвідування лекційного заняття	0,25

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
сільських, селищних і міських рад	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 10. Повноваження та компетенція органів місцевого самоврядування: поняття та зміст	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Тема 11. Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Тема 12. Правовий статус органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим	1. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	2. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	Разом	0,5
Модульна контрольна робота II		15,5
Тема 13. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування як інститут муніципального права	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3

Назва змістового модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 14. Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 15. Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України	1. Відвідування лекційного заняття	0,25
	2. Відвідування семінарського заняття	0,25
	3. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	4. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	5. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	6. Тестування	0,5
	Разом	4,5
Тема 16. Міжнародні зв'язки органів місцевого самоврядування України	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	3
	3. Підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	4. Виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	5. Тестування	0,5
	Разом	4,25
Модульна контрольна робота III		9
Підсумковий модульний контроль (залік)		
Разом за семестр		100

Таблиця 8.4. Система нарахування балів за видами навчальної роботи для студентів підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство», 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Форма навчальної роботи	Вид навчальної роботи	Бали
1. Аудиторна		
1.1. Лекція	Відвідування лекційного заняття (або його відпрацювання)	0,25
1.2. Семінарське заняття	1. Відвідування семінарського заняття	0,25
	2. Обговорення теоретичного питання, передбаченого планом семінарського заняття	0-4
	3. Ґрунтовне доповнення до відповіді на семінарському занятті, постановка та розкриття проблемного питання	0,5
	4. Тестування	0,5
2. Самостійна та індивідуально-консультативна робота	Виконання та захист індивідуальних навчально-дослідних завдань:	
	– підготовка конспекту питань для самостійного опрацювання	0,25
	– виконання завдань для самоконтролю знань	0,25
	– вирішення (аналіз) конкретної юридичної ситуації (задачі) з підготовкою обґрунтованої відповіді (залежно від рівня складності)	0,5-2
	– написання реферату, підготовка критичного есе на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою	1
	– пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою	1
3. Поточний модульний контроль	Модульна контрольна робота	26 (7+12+7)* 33,5(9+15,5+9)**
4. Підсумковий контроль	Підсумковий модульний контроль (залік)	

* для студентів підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

** для студентів підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»

Таблиця 8.5. Система нарахування додаткових балів за видами робіт

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	1-10
	4. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	2-4
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	5-20
	2. Участь в наукових студентських клубах («Феміда»)	5-20
	3. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	4. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-20
	5. Підготовка публікації в наукових виданнях.	20
Разом	Максимальна кількість додаткових балів для студента – 30.	

Перелік питань для поточного модульного контролю

Змістовий модуль 1. Муниципальне право і місцеве самоврядування, їх становлення і розвиток

1. Поняття, предмет, метод муніципального права
2. Історія муніципального права України
3. Джерела муніципального права.
4. Система муніципального права, муніципально-правові норми та інститути, їх особливості.
5. Муніципально-правові відносини: поняття, види, зміст.
6. Роль муніципального права в процесі становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні.
7. Поняття, предмет та система науки муніципального права.
8. Методологія та джерела науки муніципального права.
9. Функції та завдання науки муніципального права.
10. Сучасні теорії місцевого самоврядування.
11. Муніципальне право як навчальна дисципліна: поняття, предмет, система.
12. Система та джерела навчальної дисципліни муніципального права.

13. Місце муніципального права в системі навчальних дисциплін юридичного профілю.

14. Поняття та основні принципи місцевого самоврядування.

15. Принцип правової самостійності місцевого самоврядування.

16. Принцип організаційної самостійності місцевого самоврядування.

17. Принцип матеріально-фінансової самостійності місцевого самоврядування.

18. Принцип територіальності місцевого самоврядування.

19. Принцип субсидіарності місцевого самоврядування.

20. Система місцевого самоврядування.

21. Місцеве самоврядування і територіальна автономія.

22. Місцеве самоврядування і державне управління.

23. Місцеве самоврядування і міжнародно-правова регламентація його діяльності.

24. Проблеми вдосконалення місцевого самоврядування у контексті конституційної реформи.

25. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади

26. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування

27. Поняття та особливості муніципальної влади.

28. Державна влада та актуальні проблеми становлення муніципальної влади України.

Змістовний модуль II. Правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин

29. Поняття та ознаки територіальної громади

30. Види територіальних громад.

31. Функції та повноваження територіальної громади.

32. Статут територіальної громади.

33. Форми волевиявлення територіальної громади: загальна характеристика.

34. Порядок об'єднання територіальних громад.

35. Особливості реалізації прав і свобод людини у місцевому самоврядуванні.

36. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування.

Місцевий та регіональний рівні рад.

37. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування.

38. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.

39. Структура місцевої ради.

40. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради.

41. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.

42. Сесія як форма роботи місцевої ради, порядок її призначення та проведення.

43. Особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.

44. Форми і методи роботи постійних комісій місцевих рад.

45. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.

46. Сільський, селищний, міський голова: особливості статусу, компетенція.

47. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад.

48. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні функції та повноваження.

49. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад.

50. Відділи та управління виконавчих комітетів місцевих рад.
51. Поняття та ознаки муніципальної служби.
52. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.
53. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.
54. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування: власні та делеговані.
55. Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища.
56. Повноваження органів місцевого самоврядування по забезпеченню законності, правопорядку, охороні прав, свобод і законних інтересів громадян.
57. Поняття та види органів самоорганізації населення.
58. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення.
59. Правовий статус муніципальних асоціацій України, їх види.
60. Порядок реєстрації асоціацій органів місцевого самоврядування.
61. Особливості правового регулювання органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.
62. Система органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.

Змістовний модуль III. Засади місцевого самоврядування. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування

63. Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування.
64. Муніципальна власність: правовий режим, поняття та ознаки.
65. Муніципальна власність: соціально-економічна природа, суб'єкти та об'єкти.
66. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю.
67. Поняття та система місцевих фінансів.
68. Місцеві бюджети, особливості їх прибуткової та видаткової частин.
69. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система.
70. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування.
71. Поняття, ознаки і види відповідальності у муніципальному праві.
72. Муніципально-правова відповідальність: поняття та підстави застосування.
73. Муніципально-правові санкції: поняття, ознаки, види.
74. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами.
75. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування.
76. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування.
77. Європейська хартія місцевого самоврядування.
78. Всесвітня декларація місцевого самоврядування.
79. Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади.
80. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу та особливості їх впровадження у законодавство України.
81. Види муніципальних систем в зарубіжних країнах.
82. Засади міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.
83. Суб'єктно-об'єктивний склад міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.

84. Правовий статус організаційних структур, які займаються міжнародним співробітництвом.

85. Форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.

Зразок модульного завдання

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
Кафедра правознавства

Модульна контрольна робота № 1 з дисципліни «Митне право»

Модуль 1

Варіант 2

Теоретичні питання

1. Методи регулювання митного права. Принципи митного права.
2. Здійснення митного контролю. Тривалість перебування під митним контролем.

Тестові завдання:

1. Формально визначене правило поведінки держав, міжнародних організацій, фізичних та юридичних осіб в галузі митних відносин – це:

- а) норма митного права;
- б) джерела митного права;
- в) система митного права;
- г) інститут митного права.

2. Внутрішня форма правового регулювання митної справи, його будова за інститутами:

- а) предмет правового регулювання митної справи;
- б) джерела правового регулювання митної справи;
- в) система правового регулювання митної справи;
- г) інститут правового регулювання митної справи.

3. Курс «Митне право» – це:

- а) галузева юридична дисципліна;
- б) міжгалузева юридична дисципліна;
- в) загальнотеоретична юридична дисципліна;
- г) прикладна юридична дисципліна.

Дайте визначення поняття

1. Митні правовідносини – це ...

Провідний викладач _____ ст. викладач Ю.А. Козаченко

Розділ 9. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю з дисципліни «Муніципальне право»

1. Предмет і метод муніципального права
2. Поняття та джерела муніципального права
3. Історія виникнення та розвитку муніципального права України
4. Система муніципального права та її елементна характеристика.
5. Муніципально-правові норми та інститути: поняття та особливості.
6. Муніципально-правові відносини: поняття, особливості їх суб'єктного та предметного складу.
7. Муніципальне право як наука.
8. Поняття, предмет та система науки муніципального права.
9. Функції муніципального права як науки.
10. Методологія науки муніципального права.
11. Джерела науки муніципального права як науки.
12. Методологія та джерела науки муніципального права.
13. Функції та завдання науки муніципального права.
14. Громадська (громадівська) теорія місцевого самоврядування.
15. Державна (державницька) теорія місцевого самоврядування.
16. Теорія дуалізму муніципального управління.
17. Муніципальне право як навчальна дисципліна: поняття, предмет, система.
18. Система та джерела навчальної дисципліни муніципального права.
19. Місце муніципального права в системі навчальних дисциплін юридичного профілю.
20. Поняття та основні принципи місцевого самоврядування.
21. Система місцевого самоврядування.
22. Місцеве самоврядування і територіальна автономія.
23. Місцеве самоврядування і державне управління.
24. Місцеве самоврядування і міжнародно-правова регламентація його діяльності.
25. Місцеве самоврядування і місцеві органи виконавчої влади
26. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування
27. Поняття та особливості муніципальної влади.
28. Поняття та ознаки територіальної громади. Правосуб'єктність територіальної громади.
29. Види територіальних громад: основні (базові) факультативні (асоційованого рівня). Відмінності між окремими видами територіальних громад.
30. Основні функції та повноваження територіальної громади. Виключні повноваження територіальної громади.
31. Статут територіальної громади: поняття, зміст, порядок прийняття
32. Основні форми волевиявлення територіальної громади.
33. Місцевий референдум як форма безпосередньої участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.
34. Правове регулювання місцевих виборів.
35. Загальні збори. Місцева ініціатива. Громадські слухання.
36. Порядок об'єднання територіальних громад.
37. Особливості реалізації прав і свобод людини у місцевому самоврядуванні.
38. Механізм реалізації муніципальних прав і обов'язків особи.
39. Місцева рада як представницький орган місцевого самоврядування. Місцевий (базовий) та регіональний рівні рад, їх особливості.
40. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування.

41. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування.
42. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.
43. Структура місцевої ради.
44. Особливості політико-правової природи мандата депутата місцевої ради.
45. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.
46. Сесія як форма роботи місцевої ради, порядок її призначення та проведення.
47. Особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.
48. Постійні та тимчасові комісії місцевих рад, особливості їх правового статусу.
49. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.
50. Сільський, селищний, міський голова: особливості статусу, компетенція.
51. Голова районної, обласної, районної у місті ради: особливості статусу, компетенція.
52. Голова міст Києва і Севастополя: специфіка статусу, повноваження.
53. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад.
54. Система виконавчих комітетів місцевих рад, їхні функції та повноваження.
55. Правові акти виконавчих органів рад: порядок підготовки, введення в дію, призупинення дії, скасування.
56. Організація роботи виконавчих комітетів місцевих рад.
57. Відділи та управління виконавчих комітетів місцевих рад.
58. Поняття та ознаки муніципальної служби.
59. Правовий статус службовців місцевого самоврядування.
60. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.
61. Порядок та підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.
62. Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування: власні, делеговані, виключні.
63. Основні засади делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування.
64. Повноваження у сфері управління комунальною власністю.
65. Повноваження в галузі планування та в бюджетно-фінансовій сфері.
66. Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища.
67. Повноваження по забезпеченню законності, правопорядку, охороні прав, свобод і законних інтересів громадян.
68. Поняття та види органів самоорганізації населення.
69. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення.
70. Повноваження органів самоорганізації населення: власні та делеговані.
71. Склад органу самоорганізації населення. Форми роботи органів самоорганізації населення.
72. Історія утворення муніципальних асоціацій України.
73. Правовий статус муніципальних спілок України, їх види.
74. Порядок утворення асоціацій органів місцевого самоврядування.
75. Особливості правового регулювання органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.

76. Система органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим.

77. Поняття і сутність економічної основи місцевого самоврядування.

78. Муніципальна власність, її суб'єкти, об'єкти, соціально-економічна природа, правовий режим.

79. Повноваження територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо володіння, користування і розпорядження комунальною власністю.

80. Поняття та система місцевих фінансів.

81. Місцеві бюджети, особливості їх прибуткової та видаткової частин.

82. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система.

83. Захист прав місцевого самоврядування в Конституційному Суді України.

84. Захист прав місцевого самоврядування в судах загальної юрисдикції.

85. Поняття та види відповідальності у муніципальному праві.

86. Підстави відповідальності.

87. Форми відповідальності у муніципальному праві.

88. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою, державою, юридичними та фізичними особами.

89. Дострокове припинення повноваження ради.

90. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови, голови районної, обласної, районної у місті ради.

91. Дострокове припинення повноважень органів самоорганізації населення.

92. Міжнародно-правове регулювання місцевого самоврядування.

93. Поняття та правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування.

94. Європейська хартія місцевого самоврядування. Відтворення в Конституції та законодавстві України основних принципів Європейської хартії місцевого самоврядування.

95. Всесвітня декларація місцевого самоврядування.

96. Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади.

97. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу та особливості їх впровадження у законодавство України.

98. Види муніципальних систем в зарубіжних країнах.

99. правові засади міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.

100. Міжнародне співробітництво органів місцевого самоврядування України: поняття, суб'єктний та об'єктний склад.

101. Організаційно-правові форми міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.

102. Роль міжнародних неурядових організацій у становленні та розвитку міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування України.

**Розділ 10. Навчально-методичне забезпечення навчальної
дисципліни «Муніципальне право»
для студентів напряму підготовки 6.030401 «Правознавство»,
6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право»**

1. Навчальна програма
2. Робоча навчальна програма
3. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення навчальної дисципліни
4. Дистанційний курс
5. Плани семінарських занять
6. Навчальні завдання для практичних занять
7. Індивідуальні завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації до їх виконання
8. Методичні рекомендації для самостійного вивчення навчальної дисципліни
9. Завдання для контрольних робіт та методичні рекомендації до їх виконання для студентів заочної форми навчання
10. Тести вхідного контролю знань студентів
11. Пакети комплексних контрольних завдань (робіт) та критерії їх оцінювання
12. Пакети завдань для поточного модульного контролю
13. Пакети тестів для студентів денної та заочної форм навчання
14. Питання для підготовки до ПМК (заліку)
15. Тематика науково-дослідної роботи студентів

Розділ 11. Перелік джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50-51. – Ст. 572.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
4. Земельний Кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради України. – 1984. – додаток до № 51. – Ст.1122.
6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – Ст. 112.
7. Про асоціації органів місцевого самоврядування : Закон України від 16.04.2009 р. № 1275-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 38. – Ст. 534.
8. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – Ст. 146.
9. Про всеукраїнський референдум : Закон України від 06.11.2012 р. № 5475-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 44–45. – Ст. 634.
10. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим : Закон України від 10.02.1998 р. № 90/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 29. – Ст. 191.
11. Про громадянство України : Закон України від 18.01.2001 р. № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – Ст. 65.
12. Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22.02.2007 р. № 698-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 20. – Ст. 282.
13. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 91.
14. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

15. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим : Закон України від 23.12.1998 р. № 350-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 5-6. – Ст. 256.
16. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170
17. Про місцеві вибори : Закон України від 14.07.2015 № 595-VIII // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 147.
18. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20–21. – Ст. 190
19. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 01.12.1998 р. № 281-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 1. – Ст. 2.
20. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11.07.2001 р. № 2625-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.
21. Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей : Закон України від 16.09.2014 р. № 1680-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 45. – Ст. 2043.
22. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності : Закон України від 03.03.1998 р. № 147/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 228.
23. Про політичні партії в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2365-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.
24. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – Ст. 179.
25. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.
26. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 25. – ст.283.
27. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
28. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11.07.2002 р. № 93-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290.
29. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.

30. Про столицю України – місто-герой Київ : Закон України від 15.01.1999 р. № 401-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.
31. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385.
32. Про Центральну виборчу комісію : Закон України від 30.06.2004 р. № 1932-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 36. – Ст. 448.
33. Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування : постанова Верховної Ради України від 17.03.2015 р. № 252-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 29. – Ст. 845.
34. Про експертну групу з питань законодавчого забезпечення децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування : розпорядження Голови Верховної Ради України від 05.02.2015 р. № 167 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/167/15-%D1%80%D0%B3>.
35. Про Концепцію державної регіональної політики : Указ Президента України від 25.05.2001 № 341/2001 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 22. – Ст. 983.
36. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування : Указ Президента України від 07.02.2008 р. № 109/2008 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 10. – Ст. 239.
37. Про Порядок проведення спеціальної перевірки відомостей щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування : Указ Президента від 25.01.2012 р. № 33/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 8. – Ст. 289.
38. Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – Ст. 67.
39. Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" у 2015 році : розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213-р [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-%D1%80#n9>.
40. Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб

- місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 07.07.2010 р. № 564 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 51. – стор. 1701.
41. Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.1999 р. № 339 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 10. – стор. 28.
  42. Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. № 1440 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 44. – стор. 1983.
  43. Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій : постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 р. № 541 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 160. – Ст. 1774.
  44. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р // Офіційний вісник України. – 2014. – № 30. – Ст. 831.
  45. Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 227-р // Офіційний вісник України. – 2015. – № 24. – Ст. 680.
  46. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 р. № 442 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 74. – Ст. 2105.
  47. Статут територіальної громади міста Києва / рішення Київської міської ради №371/1805 від 28.03.2002 р., Наказ Міністерством юстиції України від 02.02.2005 р. № 14/5 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v14_5323-05.
  48. Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 12.03.1981 р. № 1654-Х [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1654-10>
  49. Рішення у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України і виконавчого комітету Вінницької міської ради щодо офіційного тлумачення положень статей 38, 78 Конституції України, статей 1, 10, 12, частини другої статті 49 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (справа про сумісництво посад народного депутата України і міського голови) : рішення Конституційного суду

України від 06.07.1999 р. № 7-рп/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 27. – стор. 171.

50. Рішення у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо офіційного тлумачення термінів "район" та "район у місті", які застосовуються в пункті 29 частини першої статті 85, частині п'ятій статті 140 Конституції України, і поняття "організація управління районами в містах", яке вживається в частині п'ятій статті 140 Конституції України та в частині першій статті 11 Закону України "Про столицю України - місто-герой Київ", а також щодо офіційного тлумачення положень пункту 13 частини першої статті 92 Конституції України, пункту 41 частини першої статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" стосовно повноваження міських рад самостійно вирішувати питання утворення і ліквідації районів у місті (справа про адміністративно-територіальний устрій) : рішення Конституційного суду України від 13.07.2001 р. № 11-рп/2001 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 29. – Ст. 1327.
51. Рішення у справі за конституційним поданням 61 народного депутата України про офіційне тлумачення положень п. 10 частини першої ст. 106, частин першої, другої, четвертої ст. 118, частини третьої ст. 133, частини другої ст. 140 Конституції України, частини четвертої ст. 1, частини другої ст. 8, частини четвертої ст. 9 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», п. 2 р. VII «Прикінцеві положення» ЗУ «Про столицю України - місто-герой Київ» (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування в районах м. Києва) : рішення Конституційного суду України від 13.10.2005 р. № 9-рп/2005 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 42. – Ст. 2663.
52. Рішення у справі за конституційним поданням Президента та 56 н.д. України про офіційне тлумачення положень ч. 1, 2, 3, 4 ст. 118, ч. 3 ст. 133, ч. 1, 2, 3 ст. 140, ч. 2 ст. 141 Конституції, ст. 23, п. 3 ч. 1 ст. 30 ЗУ «Про державну службу», ст. 12, 79 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні», ст. 10, 13, 16, п. 2 р. VII «Прикінцеві положення» ЗУ «Про столицю України - місто-герой Київ», ст. 8, 10 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», ст. 18 ЗУ «Про службу в органах місцевого самоврядування» (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у м. Києві) : рішення Конституційного суду України від 25.12.2003 р. № 21-рп/2003 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 52. – том 1. – Ст. 2829.
53. Рішення у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положення частини четвертої статті 12 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо сумісності посади сільського, селищного, міського голови з мандатом депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим (справа щодо

- сумісності посади сільського, селищного, міського голови з мандатом депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим) : рішення Конституційного суду України від 20.05.2004 р. № 12-рп/2004 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 22. – Ст. 1516.
54. Рішення у справі за конституційним поданням Харківської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 19, статті 144 Конституції України, статті 25, частини чотирнадцятої статті 46, частин першої, десятої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування) : рішення Конституційного суду України від 16.04.2009 р. № 7-рп/2009 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 32. – Ст. 1084.
  55. Всесвітня декларація місцевого самоврядування, Ріо-де-Жанейро, 26.09.1985 року // Місьцеве самоврядування. –1997. –№ 1–2. –С. 95–97.
  56. Декларація про принципи місцевого самоврядування у державах-учасниках Співдружності СНД; Декларація, Міжнародний документ від 29.10.1994 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_323.
  57. Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах органу місцевого самоврядування : протокол, від 16.11.2009 р. // Офіційний вісник України 2015. – № 33 / № 77, 2014, Ст. 2171 / Ст. 983.
  58. Європейська хартія міст (Маніфест нової урбаністики), прийнята Конгресом в ході його 15-ої Пленарної сесії 29 травня 2008 р. в Страсбурзі [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Дубенської районної державної адміністрації. – Режим доступу: <http://www.rv.gov.ua/siteweb/dubensk/ua/4730.htm>.
  59. Європейська хартія місцевого самоврядування Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985 р. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 24, / № 39, 2013, Ст. 1418 / Ст. 718.
  60. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями : конвенція Ради Європи від 21.05.1980 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 9. – Ст. 585.
  61. Європейська хартія про участь молоді у муніципальному та регіональному житті, Страсбург, 14.03.1992 р. / у книзі Муніципальне право зарубіжних країн: навч. посіб.: [у 3 ч.]. Ч. 3 / Барвіцький В.Ю., Батанов О.В., за заг. ред. П.Ф. Мартиненка; НДІ приватного права і підприємництва. –К: «Знання України», 2006. – С. 206–217.

Основна література:

62. Батанов О.В. Муніципальне право України : Підручник для студентів вузів / О. В. Батанов. – Х. : Одісей, 2008. – 528 стр.

63. Любченко П.М. Муніципальне право України: навч. посіб. / П.М. Любченко. – Харків: Видавництво «ФІНН», 2012. – 496 с.
64. Муніципальне право України: Підручник / Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. та ін. / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – 720 с.
65. Муніципальне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. / упор. І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К: «Центр учбової літератури», 2013. – 206 с.

Додаткова література:

66. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні : монографія / Батанов О. В. ; за заг. ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Ін юре, 2003. – 512 с.
67. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики : монографія / Батанов О. В. ; відп. ред. М. О. Баймуратов. – К. : Юридична думка, 2010. – 656 с.
68. Біленчук П. Д. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): навч. посіб. / Біленчук П. Д., Кравченко В. В., Підмогильний М. В. – К. : Атака, 2000. – 304 с.
69. Ворона П. В. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади : монографія / П. В. Ворона. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 341 с.
70. Гураль П. Ф. Територіальна громада в Україні: історикоправове дослідження: моногр. / П. Ф. Гураль – Л.: ЛДУВС; Край, 2008. – 467 с.
71. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / С. Г. Серьогіна (ред.) ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2005. – 255 с.
72. Джерела конституційного права України : монографія / відп. ред. Ю. С. Шемшученко та О. І. Ющик. – К. : Наукова думка, 2010. – 711 с.
73. Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Журавський В. С. , Серьогін В. О., Ярмиш О. Н. – К. : Ін Юре, 2003. – 671 с.
74. Калиновський Б.В., Кінаш Б.С., Солоненко О.М. Державне будівництво та муніципальне право: Словник термінів та визначень. – К: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2006. – 228 с.
75. Камінська Н.В. Європейська система місцевого і регіонального самоврядування та Україна: монографія / Н.В. Камінська. – Київ, 2012. – 413 с.
76. Камінська Н.В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: навчальний посібник / Н.В. Камінська. – К.: КНТ, 2010. – 230 с.

77. Камінська Н.В. Місцеве і регіональне самоврядування: словник основних термінів / Н.В. Камінська. – К.: КУТЕП, 2010. – 86 с.
78. Колодій А.М. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навчальний посібник / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. – К.: «Юрінком Інтер». – 2000. – 304 с.
79. Конституційне право України: Академічний курс: підручник: У2 т., Т.2 / За ред. Ю.С. Шемшученка. –К: «Юридична думка», 2008. –800 с.
80. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я.Тасій (голова редкол.), О.В.Петришин (відп. секретар), Ю.Г.Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. –2-ге вид., переробл. і допов.–Х.: «Право», 2011. – 1128 с.
81. Любченко П. М. Організаційні форми роботи представницьких органів місцевого самоврядування: моногр. / П. М. Любченко, С. О. Семко. – Х.: Право, 2012. – 216 с.
82. Любченко П. М. Порівняльно-правовий аналіз представницьких органів місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних державах / П. М. Любченко // Проблеми законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2010. – Вип. 109. – С. 54-64.
83. Любченко П. М. Проблеми правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування / П. М. Любченко // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2008. – № 1(52). – С. 89-97.
84. Лялюк О. Ю. Деякі проблеми правового регулювання питань комунальної власності в Україні // Підприємництво, госп-во і право. – 2008. – № 10. – С. 72-74.
85. Лялюк О. Ю. Загальна характеристика муніципально-правової відповідальності за законодавством України / О. Ю. Лялюк // Проблеми законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2010. – Вип. 109. – С.76-83.
86. Лялюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні: моногр. – Х.: Право, 2008. – 288с.
87. Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики. / О.В. Батанов; відп. ред. М. О. Баймуратов; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К.: Юрид. думка, 2010. – 653 с.
88. Місцеве самоврядування в Україні: проблеми та перспективи. Монографія. / Авт. кол.: Бесчастний В.М., Делія Ю.В., Устименко В.А., Щebetун І.С. / За заг. ред. Бесчастного В.М. –Донецьк: Донецький юридичний інститут при Донецькому національному університеті, 2005. –272 с.
89. Муніципальне право зарубіжних країн: навч. посіб.: [у 3 ч.] / за заг. ред. П. Ф. Мартиненка. – К.: Знання України, 2006.
90. Муніципальне право України : Підручник для студентів вузів / ред. М.О. Баймуратов – К. : Алерта, 2009. – 714 стр.

91. Науково-практичний коментар закону України про місцеве самоврядування в Україні / Теліпка В.Е., Панасюк С.А. – К.: ЦУЛ, 2011. – 400 с.
92. Онупрієнко А. М. Місцеві органи влади в механізмі демократичної держави: теоретико-правовий аналіз: моногр. / А. М. Онупрієнко. – Х.: ПП “Торсінг”, 2009. – 300 с.
93. Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: моногр. / М. О. Петришина. – Х.: Право, 2011.
94. Прієшкіна О.В. Місцеве самоврядування в Україні: правове регулювання безпосередньої демократії : навч. посібник / О.В. Прієшкіна. – Київ : Кондор, 2004.
95. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: моногр. / за ред. Ю. М.Тодики – Х.: Право, 2009.
96. Серьогіна С. Г. Конституційно-правове регулювання місцевого самоврядування в Україні та шляхи його вдосконалення / С. Г. Серьогіна // Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення: п’ятитомне вид. АПрНУ. – Т. 2. – Х.: Право. – 2008.
97. Шарий В. Місцеве самоврядування в Україні як механізм реалізації делегованих повноважень / В. Шарий // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2009. – №4. – С. 156-166.
98. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С.Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К.: “Укр. енцикл.”, 1998.
99. Яцунська О. Проблеми становлення місцевого самоврядування в Україні: досвід соціологічного аналізу / О. Яцунська // Людина і політика. – 2000 – № 4. – С.2–9.

Рекомендовані ресурси мережі Інтернет:

- 100.Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iportal.rada.gov.ua/>
- 101.Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minregion.gov.ua/>
- 102.Офіційний сайт Полтавської міської ради та виконавчого комітету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada-poltava.gov.ua/rule/rada/>
- 103.Офіційний сайт Полтавської обласної ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oblrada.pl.ua/>
- 104.Офіційний сайт Асоціації міст України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.auc.org.ua/>
- 105.Офіційний сайт Інституту громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.csi.org.ua>.

**Розділ 12. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки
навчального процесу з навчальної дисципліни
«Муніципальне право»**

1. Муніципальне право: Завдання для аудиторного тестування студентів денної та заочної форм навчання підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство», 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» / Ю. А. Козаченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.176/>

2. Муніципальне право : Дистанційний курс з дисципліни для студентів підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030401 «Правознавство», 6.030401і «Правознавство» / спеціальності 081 «Право» / Ю. А. Козаченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www2.el.puet.edu.ua/wk/course/view.php?id=1046>